

Werkwoordspelling

Leer- en oefenboek (2)

Spellingsoefeningen verleden tijd

Groep 5

© 2016 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). v. 01

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-92265-24-1

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Werkwoordstam 6

Zwakke werkwoorden | Kennismaking 9

Zwakke werkwoorden | Gemengd 14

Sterke werkwoorden 18

Bijzondere werkwoorden | Kennismaking 22

Bijzondere werkwoorden | Gemengd 26

Laat het zien! 30

Spellingregels gemengd 31

Antwoorden 36

Werkwoord Wijzer 43

Inleiding

Met dit Werkwoordspelling Leer- en oefenboek groep 5 (deel 2 van een serie) kunnen kinderen op een goede en verantwoorde manier – zelfstandig – hun vaardigheden voor werkwoordspelling verder ontwikkelen.

Werkwoordspelling is een belangrijk onderdeel van het spellingonderwijs. Om jezelf schriftelijk goed uit te drukken, is het belangrijk dat je goede zinnen maakt en de woorden op de juiste manier vervoegt en spelt. Elke Nederlandse zin bevat werkwoorden, dus is het van belang dat een kind deze werkwoorden correct kan schrijven.

Bijna alle Nederlandse basisscholen bieden een basispakket aan om de werkwoordspelling aan te leren en te oefenen. Toch blijkt dat veel kinderen meer oefening nodig hebben dan dat dit basispakket biedt. Kinderen zijn over het algemeen niet zo bewust bezig met spelling, waardoor er snel fouten gemaakt kunnen worden.

Spelling moet steeds weer herhaald worden, want een kind past het altijd en overal toe. Tijdens de schoolperiode, maar ook in een toekomstige carrière en het privéleven. Het is belangrijk om te blijven oefenen om de spelling op niveau te houden.

Oefenen op basis van de leerlijn

Werkwoordspelling lijkt voor veel kinderen lastig, maar gelukkig is het helemaal niet zo ingewikkeld als vaak gedacht wordt. Met deze Leer- en oefenboeken kan op een gerichte en verantwoorde manier geoefend worden met de werkwoordspelling, doordat de opbouw van de boeken gebaseerd is op de leerlijn.

Leer- en oefenboek (1)

Zo leren kinderen in het eerste deel de spellingregels in de tegenwoordige tijd. Dit begint met de werkwoordstam; de basis van veel spellingregels. Tevens is er speciale aandacht voor de vervoeging van de bijzondere werkwoorden. Leer- en oefenboek (1) eindigt met gemengde oefeningen voor alle spellingregels in de tegenwoordige tijd.

Leer- en oefenboek (2)

In dit deel, leer- en oefenboek (2), komt een korte herhaling van de werkwoordstam aan bod, gevolgd door de spellingregels en de vervoegingen van de bijzondere werkwoorden in de verleden tijd.

Leer- en oefenboek (3)

Het laatste deel van de serie, Leer- en oefenboek (3), biedt alle spellingregels en vervoegingen van de werkwoorden in de tegenwoordige tijd en verleden tijd gemengd aan.

Samen bieden deze drie delen een compleet leer- en oefenpakket voor de werkwoordspelling in groep 5.

Verskillende oefeningen

Dit Leer- en oefenboek bestaat uit diverse eigentijdse oefeningen, die passen bij de belevingswereld van het kind en die aansluiten bij de aangeboden spellingregels. Voorafgaand aan de oefeningen volgt een overzicht van wat er precies geleerd gaat worden, gevolgd door een heldere uitleg. In deze uitleg zijn belangrijke termen dik gedrukt en worden ondersteunende afbeeldingen en duidelijke voorbeeldzinnen gebruikt.

De moeilijkheidsgraad van de oefeningen varieert. Zo zijn er onderdelen in het Leer- en oefenboek die starten met het onderdeel 'Kennismaking'. Hierin is de uitleg uitgebreider en zijn de oefeningen van een lager niveau. In het daaropvolgende onderdeel 'Gemengd' worden de spellingregels kort herhaald en zijn de oefeningen van een hoger niveau. Hierdoor kan iedere leerling een succesgevoel ervaren.

De opbouw van de oefeningen en de structuur van het Leer- en oefenboek, maken dat kinderen verantwoord, maar ook zelfstandig kunnen oefenen.

In de oefeningen wordt gebruik gemaakt van de afkortingen voor de tijden. Tegenwoordige tijd wordt afgekort met tt, verleden tijd met vt.

Laat het zien!

Na het algemene oefengedeelte volgt de pagina 'Laat het zien!' Deze pagina bevat een aantal vragen die kort toetsen of het kind de inhoud van het boek en de aangeboden spellingregels heeft begrepen. Mochten bepaalde inhouden nog onduidelijk zijn, dan kunnen de pagina's met uitleg opnieuw doorgenomen worden.

Na de pagina 'Laat het zien!' volgt het oefengedeelte waarin alle spellingregels voor de tegenwoordige tijd gemengd worden aangeboden. Hierin kan het kind laten zien dat hij de opgedane kennis op de juiste manier kan toepassen.

Werkwoord Wijzer

Achter in het boek bevindt zich de Werkwoord Wijzer. Het doel van de Werkwoord Wijzer is: op een schematische en overzichtelijke manier laten zien hoe kinderen werkwoorden moeten spellen in de tegenwoordige tijd.

De Werkwoord Wijzer kan uit het boek geknipt worden, zodat deze tijdens het maken van de oefeningen gebruikt kan worden als hulppkaart.

Tips en ondersteuning

In het Leer- en oefenboek worden ook tips gegeven met betrekking tot de werkwoordspelling. Zo is de onderstaande tip geplaatst bij een uitleg waar gesproken wordt over klinkers en medeklinkers.

Klinkers zijn a, e, i, o, u.

Medeklinkers zijn alle andere letters.

Mocht een kind zich afvragen wat klinkers en medeklinkers ook weer zijn, dan kunnen zij dit lezen in de tip. Deze tips behoeven geen afzonderlijke en uitgebreide uitleg. Ze zijn ter ondersteuning van de spellingregels en de oefeningen.

Méér oefenen

Dit boek is het tweede deel van een set van drie. Alle boeken samen vormen een gedegen oefening voor de werkwoordspelling.

Wil je méér oefenen, dan bieden wij ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Kijk op onze website www.taal-oefenen.nl.

In deze oefeningen leer je:

- wat de (ruwe) stam van een werkwoord is,
- welke regels er zijn om een ruwe stam te veranderen naar een juiste stam,
- hoe je de stam van een werkwoord op de juiste manier moet spellen.

De stam van een werkwoord vind je door **-en** van het hele werkwoord af te halen. Bij sommige werkwoorden haal je alleen de **-n** eraf. Bijvoorbeeld bij 'zien' en 'doen'. De stam wordt ook wel de **ik-vorm** van een werkwoord genoemd. Je gebruikt de stam als het onderwerp in de zin **ik** is, als **je / jij** achter het werkwoord staat en als de zin in de **gebiedende wijs** staat.

De stam

Hele werkwoord	-en eraf	De stam
werken	werk(en)	(ik) werk
gooien	gooi(en)	(ik) gooi
duwen	duw(en)	(ik) duw
lopen	lop(en)	(ik) lop loop

In het schema hierboven zie je dat je niet altijd een juiste stam overhoudt als je **-en** van het hele werkwoord afhaalt. De stam van het werkwoord 'lopen' is niet juist. Het is niet (ik) 'lop', maar (ik) 'loop'. Deze stam moet je nog veranderen, zodat je de juiste stam krijgt.

Een stam die je nog moet veranderen noemen we een **ruwe stam**. De stamregels in het onderstaande schema laten zien wanneer en hoe je een ruwe stam moet veranderen.

Stamregels

	Hele werkwoord	Ruwe stam		De stam
Lange klinker	lopen	lop	+ o	(ik) loop
Dubbele medeklinker	vallen	vall	- l	(ik) val
Ruwe stam eindigt op -v	verven	verv	v = f	(ik) verf
Ruwe stam eindigt op -z	verliezen	verliez	z = s	(ik) verlies
Trema in het werkwoord	skiën	ski	- ën	(ik) ski

In deze oefeningen leer je:

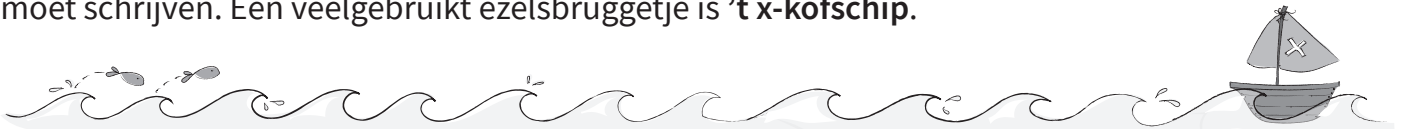
- wat zwakke werkwoorden zijn,
- dat je zwakke werkwoorden in de verleden tijd vervoegt met: **stam + te(n)** of **stam + de(n)**,
- wanneer je in de verleden tijd **-te(n)** of **-de(n)** achter de stam schrijft.

In de verleden tijd zijn er twee soorten werkwoorden: sterke werkwoorden en zwakke werkwoorden. Sterke werkwoorden veranderen in de verleden tijd van klank.

Zwakke werkwoorden veranderen niet van klank.

De zwakke werkwoorden kun je op twee manieren vervoegen: **stam + te(n)** of **stam + de(n)**.

Je kunt een ezelsbruggetje gebruiken om erachter te komen of je **-te(n)** of **-de(n)** achter de stam moet schrijven. Een veelgebruikt ezelsbruggetje is **'t x-kofschip**.

Vorm eerst de ruwe stam van het werkwoord en kijk naar de laatste letter van deze ruwe stam.

't x - k o f s c h i p

Eindigt de laatste letter van de ruwe stam op één van de letters uit 't x-kofschip, dan schrijf je in de verleden tijd **stam + te** (enkelvoud) of **stam + ten** (meervoud). De letters o en i tellen niet mee.

Eindigt de laatste letter van de ruwe stam op een letter die **niet** in 't x-kofschip voorkomt, dan schrijf je in de verleden tijd **stam + de** (enkelvoud) of **stam + den** (meervoud). Dit geldt dus ook als de ruwe stam eindigt op de letter **-o** of **-i**.

Let op: Als de stam van een werkwoord eindigt op een **-t** of **-d**, dan geldt ook de regel **stam + te(n)** of **stam + de(n)**. Deze woorden hebben dan een dubbele t of d: (hij) wachtte - (wij) wachtten.

't x-kofschip

Hele werkwoord	Ruwe stam	't x-kofschip?	t of d?	Verleden tijd
pakken	pakk	ja	t	ik pakte – wij pakten
smeren	smer	nee	d	ik smeerde – wij smeerden
gooien	gooi	telt niet mee	d	ik gooide – wij gooiden
mixen	mix	ja	t	ik mixte – wij mixten

Oefening 2: Zoek de fouten en verbeter ze.

In de filmrecensies zijn sterke werkwoorden verkeerd vervoegd. Zet een streep onder de fouten en schrijf de verbeterde werkwoorden op de lijntjes.

Finn van Dijk
Almere

Datum: 02-10-2016

★★★★★

'De film was geweldig!'

De film was echt heel erg goed! Ik gingen naar Amsterdam en heb daar Levi de Jong en Jill Blom in het echt gezien. Wat zijn dat goede acteurs! Jill liepte over de rode loper en draagde een mooie jurk. De film was goed! Hij gingde over een bankoverval. Echt een aanrader!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Bram Leeuwen
Den Haag

Datum: 04-10-2016

★☆☆☆☆

'Een langdradige film'

Ik bezocht de film met mijn broer en wij vonden het te lang duren. Mijn broer kijkt de film wel helemaal af, maar ik slaapte na de pauze. Bovendien was de film ook helemaal niet spannend. Kortom, een langdradige film!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Bo Veenstra
Hengelo

Datum: 10-10-2016

★★★★★

'De makers hebben zichzelf overtroffen!'

Ik had hoge verwachtingen van deze film. De makers hebben zichzelf overtroffen! Ik vond de film fantastisch! Ik zit op een goede plek in de bioscoop en verliest geen seconde mijn aandacht. De film was erg spannend en de acteurs deed goed hun best. Het was een geslaagde avond, ook al valde mijn popcorn op de grond.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Werkwoordstam

blz. 7 t/m 8

Oefening 1: blz. 7

1. ren	11. bederf
2. proef	12. Breek
3. zak	13. drijf
4. Reis	14. glijd
5. lig	15. Genees
6. brei	16. lees
7. Knip	17. dwaal
8. hoor	18. huur
9. verlies	19. Neem
10. graaf	20. prijs

Oefening 2: blz. 7

1. reis	11. snijd
2. nies	12. verstuur
3. Proef	13. wijs
4. verf	14. Zwerf
5. Mis	15. vind
6. schrijf	
7. krab	
8. Blijf	
9. red	
10. word	

Oefening 3: blz. 8

1. <u>plagen</u>	plaag
2. <u>dromen</u>	droom
3. <u>slapen</u>	slaap
4. <u>proberen</u>	probeer
5. <u>wegen</u>	weeg
6. <u>dragen</u>	draag
7. <u>kopen</u>	koop
8. <u>spreken</u>	spreek
9. <u>dwalen</u>	dwaal
10. <u>vermaken</u>	vermaak
11. <u>klagen</u>	klaag
12. <u>spelen</u>	speel

Oefening 4: blz. 8

1. stop	11. zie
2. leef	12. wacht
3. verlies	13. wijs
4. Tennis	14. Word
5. geloof	15. doe
6. slee	16. vergeet
7. Wed	17. houd
8. ga	18. Klim
9. schrijf	19. raad
10. pluis	20. vind

Zwakke werkwoorden | Kennismaking

blz. 10 t/m 13

Oefening 1: blz. 10

1. vier	vier	vierde
2. bloei	bloei	bloeiende
3. spel	speel	speelden
4. wacht	wacht	wachtte
5. hop	hoop	hoopte
6. pakk	pak	pakte
7. schaats	schaats	schaatsten
8. redd	red	redde
9. stur	stuur	stuurde
10. vull	vul	vulden
11. prat	praat	praatte
12. bukk	buk	bukte
13. fiets	fiets	fietste
14. snoep	snoep	snoepte
15. brad	braad	braadden
16. zett	zet	zette
17. drom	droom	droomde
18. spell	spel	spelde
19. kok	kook	kookte
20. fax	fax	faxten

Oefening 2: blz. 11

1. stepten	21. zorgden
2. plukte	22. lachte
3. hoorde	23. leerden
4. luierde	24. deelde
5. snoepte	25. snakten
6. sleepte	
7. raapte	
8. trilden	
9. schrobde	
10. hoestte	
11. stolde	
12. mokte	
13. braadde	
14. brandde	
15. haatten	
16. fietste	
17. snurkte	
18. meldde	
19. stootte	
20. betaalde	